

ДУШАН АРСКИН, сниматељ и дизајнер звука

За овај број наших новина разговарао сам са својим татом о послу којим се бави. Он ради у позоришту – у Опери и театру Мадленианум, у Земуну. Од раног детињства ме је водио са собом у тај магични позоришни свет, где сам присуствовао припремама и пробама разних представа. Пошто ми је његов посао веома динамичан и интересантан, желео сам да и вама пренесем нешто од његове приче.

Здраво! Хоћеш ли да ми одговориш на нека питања везана за посао којим се бавиш?

Здраво! Врло радо ћу да испричам све што занима тебе и твоје читаоце!

Чиме се ти бавиш, шта је твоја професија?

Ја сам сниматељ и дизајнер звука. Радим у позоришту.

Која школа треба да се заврши да би неко постао сниматељ и дизајнер звука?

На Факултету драмских уметности (ФДУ) у Београду од 1997. године постоји катедра за снимање и дизајн звука. Ту је настава усмерена на стицање знања о употреби звука за потребе филма, телевизије, позоришта и радија, а делимично се уче и технике снимања и постпродукције музике. Постоје још неке (углавном приватне) високошколске установе на којима се изучавају слични програми студија везани за ову област. Такође, и у неким средњим школама постоје такви смерови, на пример у музичкој школи Коста Манојловић, у Земуну, од 2004. године постоји смер Музичка продукција и снимање звука. Ово занимање је постојало и пре него што су се у нашој земљи појавиле прве "школе звука". До тада се знање преносило са старијих колега, који су већ дуго у послу, на млађе, а ко је имао могућност – учио је школу у иностранству.

Да ли си одувек желео да се бавиш тим послом или си имао неке друге жеље?

Када сам био мали желео сам да будем пилот или астронаут, као и многи моји другови. Неколико година касније сам мислио да ћу се бавити музиком, да ћу свирати и наступати на разним сценама. То ми се и остварило, имао сам прилике да свирам и пуштам музику на више места у Србији али и Европи. Ипак, нашао сам се у својој садашњој "улози" донекле случајно, али сам одмах веома заволео свој посао, тако да сам и даље у томе свим срцем.

Који је први посао који си радио?

Први посао који сам радио је био реализатор звука на једној (тада новоотвореној) београдској радио станици. До тада сам музику пуштао на рођенданима и журкама својих пријатеља и познаника, а онда сам се случајно нашао на правом месту у право време, и добио позив да сада то радим на радио станици више сати дневно, за плату.

Колико дуго радиш у позоришту?

Почео сам у Звездара театру пре 27 година, на предлог једног породичног пријатеља, и одмах сам знао да је то оно што желим. Тамо сам остао непуне две године, и потом прешао у театар у коме и сада радим – Опери и театру Мадленианум. Тамо сам од оснивања до данас.

Шта твој посао у позоришту подразумева?

Када се припрема нова представа, све зависи да ли је то драма, опера, мјузикл или балет у питању, другачије се планирају послови.

За музичке представе се углавном музика изводи уживо – свира оркестар који ја озвучавам микрофонима и коптрелишем на аудио миксети волумен појединачних микрофона и микс свог звука који преносимо у сали преко звучника. У мјузиклима су и певачи озвучени малим микрофонима који су сакривени у костиму. Када певају звук њихових гласова миксујем са музиком.

Слична је ствар у драмским представама, некада су глумци озвучени истим микрофонима. Некада свира бенд уживо и глумци певају.

Важна ствар у комедијама и драмама је музика коју пуштам. Она прави подлогу дијалогу глумца и може да додатно драматизује сцену... једна иста сцена може бити потпуно различито схваћена ако је музичка подлога весела или ако је једнолична/безлична или напета (као у хорор филмовима). Музика служи да раздвоји две сцене (или их споји).

Оно што се најчешће пушта у позоришту су звучни ефекти, као што су киша, ветар, звоно телефона или улазних врата... Некада они само употпуњују радњу на сцени а односе се на дешавања која су "у непосредној близини" (звук бучне улице, звуци возова и диспечера са разгласа), а некада могу да вам дају привид да сте на неком измишљеном месту, на пример на другој планети.

Звук сачињен од микса музике, звучних ефеката, микрофона, у комбинацији са расветом, сценографијом, глумцима у костимима (са перикама и шминком), и њуховом наступу на сцени – све то прави позоришну магију јединственим доживљајем!

Која ти је представа била најдража, а која најтежа за рад?

Најдража ми је била драма Ана Карењина зато што си ти играо ту! Најтежи за рад ми је био мјузикл Јадници (Les Misérables), где сам имао велики број микрофона. Осим у оркестру, преко 20 певача је носило мали микрофон, па је било захтевно али и забавно за миксовање.

Шта још може да ради сниматељ и дизајнер звука?

Може да ради на снимању филмова или серија као сниматељ или касније да ради у постпродукцији звука када се прави микс са музиком и ефектима, да ради у студију где се снима музика или гласови глумца за синхронизацију цртаних филмова, рекламе, да ради на радију или телевизији, да ради звук за подкасте, спортске преносе, концерте, конференције...

Има још много тога што нисам поменуо, у сваком случају - овај посао је изузетно разнолик и интересантан.

Да ли ти радиш још нешто поред посла у позоришту?

Тренутно радим на једној домаћој телевизији, а поред тога повремено пуштам музику.

Да ли је твој посао тежак?

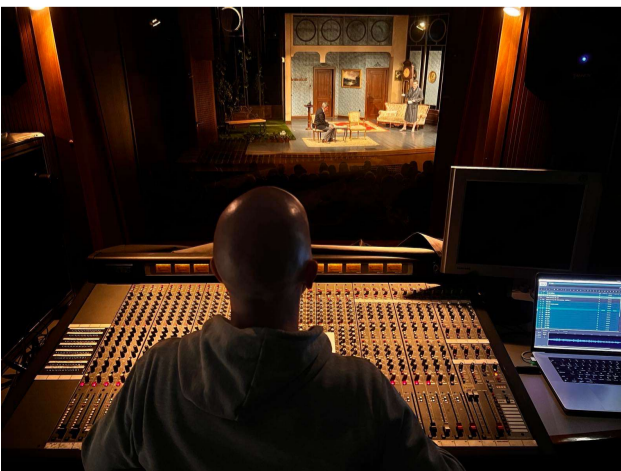
Не бих рекао да је тежак. Пре бих рекао да је захтеван. Ниједан посао није тежак када волиш то што радиш!

Хвала ти што си нам мало приближио посао којим се бавиш.

Хвала на прилици да са вама поделим ову кратку причу о професији коју волим.

Велики поздрав теби и свим читаоцима!

Написао Вања Арскин

АКТУЕЛНО: ВЕСНА ТИНТАР, ПСИХОЛОГ

Страшни догађај који се одвио у ОШ «Владислав Рибникар» нас је све узнемирио. Разговарао сам о томе са мамом. Као психолог она је учествовала у пружању помоћи деци из ове школе која су били очевици овог страшнoг догађаја. Мислио сам да би разговор са њом могао да помогне и некој другој деци, која су само посматрачи, па сам јој поставио пар питања.

Која би била твоја порука деци?

Порука деци би била да треба да осећају слободу да разговарају са одраслим особама од поверења, било да су то родитељи, наставници, школски психолог. Треба да причају о недоумицама које имају или проблемима који их муче. Често, кад смо деца, проблеми нам изгледају много већи и тежи, понекад и нерешиви. Одраслима су ти проблеми познати и могу ефикасно да их реше. Важно је причати и не треба ништа скривати или се плашити осуде. Сви проблеми су решиви.

Како да побољшамо комуникацију између деце и одраслих?

Ален Де Бутон, чувени енглески психоаналитичар и филозоф, је рекао да школа треба да буде место где се и емоционално описмењујемо. Мислим да свако дете мора да научи да препозна и именује разне емоције и да научи да их адекватно испољава на социјално прихватљив начин.

Шта мислиш шта је важно за одрастање деце?

Важно је неговати блиске односе у породици, разреду, школи, комшилуку. Заједница у којој деца расту може им бити важна подршка. Деца треба да осете да су део ње и да јој доприносе својим понашањем и поштовањем.

Написао Филип Кажих

Победничка кратка прича одељења V2 на основу гласова ученика: БЕЗИМЕНИ

*Сва презимена су стварна. Ако Вам се нешто слично деси, молимо позовите 19785 за саветовање.

Здраво ја сам Радислав Хаџипуновски Гузине Агабаба Дерикоца Купус Вукичевић. Да, имам доста презимена, али уопште нисам ја крив! Моји родитељи Ђурађ и Љеш Хаџипуновски Гузине Агаба... Добро, схватили сте. У сваком случају, то уопште није данашња тема. Тема је то што имам проблем у школи. Тај проблем је настао у вези са мојим... Шта мислите? Не знате!? Па, побогу, децо, настао је због мог... Гела за косу! Не, наравно, моја презимена су кривци. Првог дана школе су ме питали како се зovem и рекао сам: «Радислав Хаџипуновски» (и све што следи). Рекли су да ми не верују ни 2%! Брже-боље сам питао: «Ко ми верује?» Одговорили су: «Само твоја мама!» Док су се деца смејала отрчао сам у учионицу. На математици су ми бацили згужван папир на ком је писало: «Пошто само твоја мама верује да се тако презиваш, одлучили смо да те зовемо „Безимени“, док нам не кажеш своје право име». Иако ми је сметало, написао сам на папир да ме уопште нису уплашили јер о људима не судим на основу изгледа и дужине њихових презимена. Наредних дана стигла је нова девојчица у одељење. Мислио сам да је то катастрофа! Радије бих да немам телефон пет година него да сам близу ње. Ипак веома брзо сам се предомислио. Доселила се у моју улицу. Зове се Моника Ло... Има и она доста презимена. Она је била једина особа у школи која ме је звала Раде. Када су њу у школи питали како се зове, рекла је: «Моника Лова». Једном се на великом одмору продрала: «Безимени има име – Раде»! На часу физичког су Радета позвали да ради точак. Наставник је рекао: »Безимени, цртај се у точак!» Моника је у том тренутку пришла наставнику и рекла му: «Он је Раде, а не Безимени».

Пар недеља касније, Безимени је нестао! Не стварно, побогу! Престали су да га зову Безимени. Јееее!!! Схватили сте. Тако је Радетов проблем отишао у заборав захваљујући Моника. И треба. Написала Симона Матовић

Представа „Хајдук у Београду“ у позоришту „Дадов“

Недавно смо ми, ученици одељења V/2, заједно са седмацима, у пратњи наставнице српског језика, Александре Живковић, ишли у Омладинско позориште „Дадов“. Гледали смо представу „Хајдук у Београду“. Ова представа је урађена по књизи Градимира Стојковића која је изашла давне 1985. године. Иако је књига прилично стара она говори о неким стварима које су увек актуелне у школи. То су заљубљивање, поверење, прихватање. Главни јунак представе је дечак који долази са села у једну београдску школу, тачније одељење VIII/5. Глумци су успели на духовит начин да представе ситуације са којима се деца овог узраста срећу у школи. Представа је толико занимљива да су карте распродате данима унапред. Препоручујем да је и ви погледате

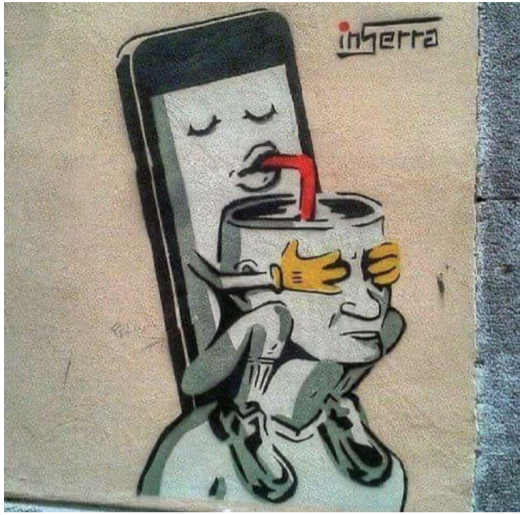
Написала Асја Рушид

ЗАВИСНОСТ ОД ТЕЛЕФОНА

Телефони су постали део људске свакодневнице. Они могу бити веома штетни ако их не користимо одговорно, али ако их користимо умерено, могу нам веома олакшати живот. Преко телефона људи могу лако и брзо добити информације, могу комуницирати једни са другима, слати имејлове, наручивати храну, користити га као навигацију, делити слике...

Међутим, ако одрасли и деца претерају са коришћењем телефона, постаће зависни.

Зависност је врста опсесије, када човек не може да се одвоји од нечега или не може да престане да користи, конзумира или ради нешто. У овом случају, особа користи телефон без ограничења, сатима, с тим да се преко три сата сматра да је зависник. У вези са тим, постоји и фобија која се зове номофобија а означава страх од некоришћења телефона. Руски научници су пре неколико година спровели експеримент када су од 68 деце узраста 12 до 18 година одузели телефоне на осам сати, и само је њих троје успело да издржи. Било им је дозвољено да се играју, свирају инструмент, пишу, плешу, цртају, читају, али им очигледно све то није било довољно да замени телефон.

Нису само људи криви ако постану зависни, зато што је телефон тај који их привлачи. Када се човеку допадне нека апликација, он проводи све више и више времена на њој, зато што не може да се одвоји од ње. Један од највећих изазивача зависности су игрице. Ако деца, поготово дечади, играју насилне игрице са пуцањем или тучом, постоји могућност да ће и сами постати насилни. Од претераног коришћења људи могу имати и низ других проблема: несаницу, зато што плаво светло утиче на сан, бол у очима, гојазност, зато што корисници телефона цео дан седе, једу, гледају у телефон и не баве се физичком активностима итд.

Ако хоћете унапред спречити да постанете зависни, пробајте да више времена проведете напољу са другарима, одредите себи колико времена ћете шта радити на телефону и тога се придржавајте.

Ако мислите да сте зависни од телефона и хоћете да смањите време које проводите на телефону, апликација Anti Social сама процењује на којим апликацијама највише проводите време и њих блокира, а најфикаснији начин је да одете на терапију.

Написала Маја Вукајловић

МУЗИЧКЕ ПРИЧЕ САЊЕ РОМИЋ

Са госпођом Јеленом Лађаревић сам ишла у Дом Јеврема Грујића, где Сања Ромић, наша позната обоисткиња, организује салонско тематско дружење под називом «Музичке приче». Тема ове вечери је била енглеско испијање чаја. Прича се састојала из три дела. Сваки део је једна прича о некој врсти чаја. Током испијања чаја слушали смо различита музичка дела у извођењу Сање Ромић и њених пријатеља. На крају вечери замолила сам Сању да ми одговори на нека питања:

Где сте завршили студије?

Почела сам да студирам у Новом Саду али сам схватила да ми та школа није довољна. Уписала сам Академију Ференц Лист у Будимпешти а после тога наставила студије на Моцартеуму у Салцбургу.

Ја мислим да људи кроз музику путују кроз време и смирују се. Да ли и ви то осећате?

Да. Ја осећам да, у зависности од тога коју музику свирам, путујем у неке друге димензије осећаја, расположења, периода, земаља... Музика може у мени да пробуди многе ствари.

Кад сте били у Алберт Холу у Лондону да ли сте маштали да ту свирате?

Ја сам и пре него што сам га посетила желела да тамо наступим али кад сам видела ту дворану схватила сам колико је дивна. Велика је али има тај неки интимни моменат и много ми се свидела. Искрено се надам да ћу једном тамо наступити као солисткиња.

Да ли би сте волели да постанете популарни, светски познати?

То ми није циљ зато што популаран и познат можеш постати на разне начине, неке лаке, неке неаутентичне, а ја волим људе од интегритета. Волим да се дружим и да учим од људи који су аутентични, који поседују страст. Докле ће их довести та страст зависи у ком правцу раде. Често то и може да их доведе до популарности. Мислим да је најважније да живите и радите оно у шта верујете и да кроз то дотичете позитивно људе.

Ја стварно мислим да би сте требали да постанете популарни. Са овим чајем и целокупним искуством које сте нам вечерас приредили! Хвала Вам.

Написала Софија Мијатовић

МОЈА УЛИЦА

Ја живим у Улици краља Петра и моја улица је најлепша у Београду. То је једна од најстаријих улица у Београду, коловоз је од калдрме и то јој даје посебну лепоту као и прелепе старе зграде са китњастим фасадама. Најзначајније зграде у њој су моја школа „Краљ Петар Први“, Патријаршија, задужбина Николе Спасића, зграда Аеро клуба, зграда Јеврејске општине и многе друге. Свако јутро када кренем у школу видим позната лица својих комшија са којима се поздравим и разменим по неку реч. На путу до школе пролазим поред много ресторана и кафића, а највише ми се свиђа кафана са необичним именом „Знак питања“. Волео бих некада да свратим на пиво и шкембиће у сафту (то пише на табли испред кафане). Ова улица је срце Дорћола који је проглашен једним од најлепших четврти за живот у Европи. Иако је ова улица у центру града у њој живи једна овца и то црне боје. У мојој улици се често снимају филмови због лепог окружења. То је најгори дан за мог тату јер тада креће авантура са паркингом. Он тада виче „Идите мало да снимате у Обреновцу“, комшија Перић вади две кофе са којима заузима паркинг место, бабе и деде искачу из кола бранећи животом паркинг место (тако кажу моји родитељи). Много волим своју улицу у којој живим јер ме сваки дан чека нова авантура.

Написао Алекса Ђуричић

ИНТЕРЕСАНТНА ЗАНИМАЊА: АРХЕОЛОГ - Интервју са др Владимиром Петровићем, научним саветником Балканолошког института САНУ

Асја: Којим периодом историје/археологије се Ви бавите?

Ја се бавим римским периодом у Србији зато што је он био веома важан. Позната је чињеница да се на нашој територији родило 18 римских царева. То није случајно.

Приликом заузимања Балкана Римљанима је било важно да дођу до Дунава и да ту направе границу. Балкан им је био и изузетно важан јер је био богат рудама (злато, сребро, олово,...). Ових руда је било толико да се говорило да је од ње зависила стабилност Рима.

Соја: Шта Вам је потребно од прибора за рад на терену?

Најосновнији алат је ручни алат. Копање мора да се обавља јако пажљиво. С друге стране археологија постаје све више, не само, друштвена наука већ и природна. Ми морамо имати апаратуру из области хемије, геофизике и других природних наука које нам дају слику шта и где да тражимо и пре него што почнемо да копамо.

Асја: Данас сви са пажњом прате ископавање код Скупштине. Да ли можете да нам кажете нешто више о том пројекту?

То је један од делова античког Сингидунума који до сад није био ископан. Постоје два места граду који нису били угрожени модерном градњом: Скупштински парк и Студентски парк. Ту је у римско доба излаз из града ка главном путу ка Виминацијуму (данашњем Костолцу), главном граду римске провинције Горње Мезије. Даље је тај пут водио ка Константинопољу. Налазимо бројне римске гробове, јер су се у то време становници сахрањивали поред путева. Они богатији су градили маузолеје. Нама је важно да пронађемо трасу тог пута, да нађемо те границе, да видимо ко су ти људи, да пронађемо предмете који ће нам одгонетнути шта су ти људи волели.

Соја: Тата ми је причао о огромном несталом египатском богатству које се на крају појавило у Америци. Да ли Ви нешто знате о томе?

Таквих ситуација је било много. Једна од њих је Тројанско благо. У 19. веку немачки археолог Хајнрих Шлиман је решио да нађе Троју. Дошао је у део Турске, на обалу Егејског мора, где су од вајкада живели Грци. На једном полуострву је пронашао остатке Троје. У то време копање се вршило ради проналажења блага што је њему и успело. Дошао је до велике количине накита од злата. Баснословно благо је било изложено у музеју Берлина и ту је остало све до краја Другог светског рата, и уласка руских трупа у Берлин, кад му се губи сваки траг. Много касније је откривено у подруму Армитража, најпознатијем руском музеју.

Све велике нације имају посебне групе које се баве проналажењем антиквитета које носе у своју земљу. Један од примера је Вавилонско благо које је изнешено за време рата у Ираку. Користили су слабост и сиромаштво земаља и за мале паре односили њихове антиквитете у своје земље. Такође и Енглези и Французи су однели доста из Египта. Има ту и друга страна медаље: да то нису урадили можда би велика количина тих антиквитета била заувек изгубљена.

Соја: Коју тему би ви волели да радите?

Тренутно радим на римској војној граници која ме страшно занима. Римљани су имали утврђену границу „Лимес“. Била је јако добро организована са системом утврђења, наоружањем, снабдевањем и са невероватним системом инфраструктурних радова. Она ће ускоро бити на листи УНЕСКО-а као светска културна баштина.

Асја: Шта је Ваша најзначајнија ископина?

Године 1900. приликом изградње моста на Нишави пронађена је бронзана глава римског цара Константин невероватне лепоте. Инспирисан тиме ја сам покренуо значајно истраживње проналажења његове резиденције на том простору. Открили смо раскошну палату која је имала подно и зидно грејање, изузетне мозаике, велики број посторија различитих облика,... Сада о томе пишем и држим предавања широм света. Константин Велики је био један од пет најзначајнијих владар света због одлука које је доносио а које су мењале судбину целог света.

Асја: Која је Ваша порука будућим археолозима?

Да почну да се баве археологијом што пре, чим постану свесни да им се то свиђа. Да што више читају, обилазе музеје, истражују. Да би се постао археолог потребно је велико знање, пре свега старе историје и страних језика. Мора да се читају стари писци (Платон, Аристотел, Сократ,...). Радозналост мора да се негује и то осећање радости кад нешто откријете. То не може преко ноћи, то се ради деценијама. Ја сам почео као јако мали јер ме је тата водио на своја истраживања. Студирање вам даје основу али пракса је најважнија. Јако је важно познавање страних језика, посебно енглеског, француског и немачког. Постати археолог није једноставно али има много тога лепог у тој причи. Останете заувек дете јер увек маштатешта ћете открити. Човек мора прво да сања, па да открије.

Соја: Питање које се често поставља у нашем разреду је да ли су Срби најстарији народ?

Према званичној науци Срби постоје доста дуго можда и дуже него што пише у вашим књигама. Међутим не постоје још увек довољно материјалних доказа а ни писаних извора. Копажући ја нисам наишао на остатке старије од 5-6 века. Постоје многе теорије надринаучника и њих се треба чувати јер наука је скуп доказаних ствари. За један народ битно је шта је иза себе оставио и какве је појединце направио. У том смислу Срби су један озбиљан народ и ја бих ту стао.

Интервју водиле Софија Мијатовић и Асја Рушид

